

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2018-03-06 Nr. 4D-2017/2-1702
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X, Kauno miesto gyventoją (toliau vadinama – Pareiškėjas), skundą dėl Kauno miesto savivaldybės administracijos (toliau vadinama – Savivaldybė) pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant eismo saugumo prie [...] daugiabučio namo (toliau ir citatose vadinama – Namas) (Pareiškėjui priklauso patalpos Nr. [...]) klausimus (toliau vadinama – Skundas).

2. Skunde nurodoma:

2.1. „Prieš 12 metų prie Namo, gavęs visus privalomus Savivaldybės leidimus, savo asmeninėmis lėšomis įrengiau 13 vietų automobiliams, kadangi šis Namas neturi savo kiemo, neturi jokios numatytos vietos statyti automobiliams – neturi prie Namo žemės sklypo. Stovėjimo vietos buvo pagamintos nuo nulio – iš tuo metu buvusios žalios juostos – iš pievos, kitaip tariant. Buvo atliktas pilnas privalomas paruošimas, bordiūrų įrengimas, dangos pagrindai, asfaltavimas ir t. t. Sužymėtos juostos, savo lėšomis įbetonuotas savo lėšomis įsigytas ženklas. [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „2017 metų liepos 1 dieną, įsigaliojus Savivaldybės tarybos sprendimui rinkti rinkliavą už stovėjimą visame Savanorių prospekte, nurovė ir numetė mūsų ženklą, ant mūsų įbetonuoto stulpo užmovė savo ženklą, pastatė automata, net nepasidomėję, kas įrengė šį stovėjimui skirtą plotą. [...]“;

2.3. „Suprasdamas Savivaldybės poziciją, pasiūliau suteikti man lengvatą tik 2 vietoms – tiek, kiek turiu patalpų pagal Registro duomenis [...] aš kreipiausi suteikti lengvatą savo lėšomis įrengtame plote. [...]. Bet atsakymą gavau tik paskambinęs pats į Savivaldybę, nes niekas nesiteikė manęs informuoti apie vienokius ar kitokius sprendimus, telefonu referentė mane informavo, kad jie neturi tokios praktikos ir nesiruošia apie tai net galvoti. Vienas iš argumentų buvo, kad čia yra valstybinės žemės plotas [...]“;

2.4. „Kaune šiuo metu vykdomas nemenkas projektas – Vienybės aikštėje yra statomas požeminis automobilių stovėjimas ir ten Savivaldybė sau suderėjo 10 proc. lengvatinių stovėjimo vietų iš statomų 500 vietų. Kaip tada suprasti, kad nėra praktikos suteikti lengvatas? Ar Savivaldybės darbuotojai yra kitokie negu visas miestas. Išvada peršasi tokia, kad vis dėlto yra praktika taikyti lengvatas, bet tą praktiką jie pritaiko tik savo asmeninėms reikmėms [...]“;

2.5. „Savivaldybė tarnauja sau, tenkina savo interesus, kitaip tariant, užsiima savivale, bet miesto žmonėms priimtinių sprendimų nesiekia priimti, gali tik atimti, ką sukuria verslas.“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo „padėti susigražinti 2 vietas iš nusavintų 13 stovėjimo vietų automobiliams“.

TYRIMAS IR IŠVADOS

4. Seimo kontrolierius, siekdamas išsiaiškinti Pareiškėjo nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Savivaldybę, prašydamas pateikti paaiškinimus dėl Skundo teiginių bei atsakyti į Seimo kontrolieriaus klausimus.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. *Savivaldybė* Seimo kontrolierių informavo, pateikė dokumentus bei paaiškinimus, iš kurių nustatyta:

5.1. „Automobilių stovėjimo aikštelė prie Namo yra įrengta Savanorių pr. gatvės inventorinėse ribose (2012-03-13 Nekilnojamojo turto kadastro duomenimis, įvažiavimai, bordiūrai ties [...] priklauso Savanorių pr. gatvės sudedamajai daliai). Fiziniais ar juridiniams asmenims yra leidžiama įrengti savo lėšomis infrastruktūrą gatvės ribose, pasirašius Kauno miesto susisiekimo komunikacijų ir kitų statinių išplėtimo ir įrengimo sutartį, tačiau, vadovaujantis minėta sutartimi, atlikus statybos užbaigimo procedūras, perduoti statinius pagal perdavimo ir priėmimo aktą statinių savininkui, t. y., Savivaldybei.“

5.2. „Prieš 12 metų tokių sutarčių nebuvo, o infrastruktūros įrengimą valstybinėje žemėje fiziniai ir juridiniai asmenys galėdavo vykdyti suderinus projektą ar schemą su Savivaldybės administracijos Miesto tvarkymo skyriaus atsakingu specialistu. Tačiau įrengta infrastruktūra nepriklausė jai įrengusiam asmeniui.“

5.3. „Projektų ar schemų derinimo dokumentai nėra saugomi Savivaldybės administracijos Miesto tvarkymo skyriuje, todėl dokumentų, įrodančių, kad buvo leidžiama įrengti automobilių stovėjimo aikštelę prie Namo, negalime pateikti.“

5.4. „Kauno miesto tarybos 2017-04-25 sprendimu Nr. T-208 „Dėl vietinės rinkliavos už naudojimąsi nustatytais Kauno miesto vietomis transporto priemonėms statyti nuostatų (toliau vadinama – Nuostatai) ir Kauno miesto vietų, kuriose renkama ši rinkliava, sąrašo patvirtinimo“ (toliau vadinama – Sąrašas) Savanorių pr. buvo įtrauktas į Kauno miesto vietų, kuriose renkama vietinė rinkliava už naudojimąsi nustatytais vietomis transporto priemonėms statyti, sąrašą ir priskirtas „Žaliajai zonai“. Sprendimas įsigaliojo nuo birželio 1 dienos. Nuostatuose nėra numatyta nemokamų leidimų.“

5.5. „Pareiškėjo prašymas gautas 2017-10-26 ir nukreiptas Savivaldybės administracijos Transporto ir eismo organizavimo skyriui, atsakymas pateiktas 2017-11-20 raštu Nr. (33.205)R-3732.“

5.6. „Pareiškėjui nurodytu atveju nėra galimybės taikyti Nuostatų 8.2 punkto, reglamentuojančio atvejį, kada rinkliava netaikoma. Nuostatų 8.2 punktą numato, jog rinkliava netaikoma 531 kelio ženklų pažymėtose stovėjimo vietose, kai jis įrengtas užsakovo valdomoje, naudojamoje, disponuojamoje teritorijoje. Kadangi automobilių stovėjimo aikštelė, esanti prie Namo, yra įrengta ne Pareiškėjo valdomoje, naudojamoje ar disponuojamoje teritorijoje, šio punkto nuostatos negali būti taikomos. Vadovaujantis Nuostatų 8.12 punktu, rinkliava gali būti netaikoma atskiru Kauno miesto savivaldybės sprendimu atleistiems nuo rinkliavos mokėjimo transporto priemonių valdytojams, naudojančioms transporto priemones veiktai, kuri atitinka vietinės rinkliavos tikslus, skatina darnų judumą mieste ar kitais būdais prisideda prie miesto gerovės, taip pat plėtoja trūkstamų paslaugų tinklą, susijusį su miesto infrastruktūra ar miesto vardo garsinimu (Savivaldybės taryba priima sprendimą atsižvelgusi į transporto priemonių valdytojų prašymus ir įvertinusi naudą miestui iš jų teikiamos veiklos). Savivaldybės administracija neturi informacijos apie Pareiškėjo veiklą, atitinkančią šio punkto reikalavimus.“

5.7. **Pareiškėjas** 2017-10-26 el. laišku kreipėsi į Kauno miesto merą, prašydamas:

„apsvarstyti prašymą suteikti man leidimą naudotis dviem stovėjimo vietomis iš mano lėšomis įrengtų 13-os stovėjimo vietų (su visais Savivaldybės išduotais leidimais, dok. originalai buvo pridėti, siunčiant juos savivaldybės Teisės skyriui). Stovėjimo vietos buvo pagamintos iš

buvusių žole apsodintų plotų prie namo [...], man įrengus tame name 2 komercinės paskirties patalpas. [...]. Miestas gauna dovanų iš mūsų 11 vietų. Per gyventojų priėmimą galėčiau pateikti pavyzdžius, kaip tokiais atvejais buvo sprendžiami kituose Lietuvos miestuose. [...]“ Pareiškėjas savo prašymą papildė šia informacija: „surašiau dar keletą motyvų, kuriuos norėjau pateikti priėmimo metu, bet laikiu priėmimo nuo liepos mėnesio, o jau greitai bus ir Šv. Kalėdos. [...]. Klaipėdos bei Vilniaus miestų centruose yra mokamas stovėjimas netgi kiemuose, bet kiemų gyventojams leidžiamas nemokamas stovėjimas numatytam kiekiui automobilių kiekvienam butui. [...]“

Savivaldybė 2017-11-20 raštu Pareiškėjui atsakė:

„[...] Kauno miesto tarybos 2017-04-25 sprendimu Nr. T-208 „Dėl vietinės rinkliavos už naudojimąsi nustatytais Kauno miesto vietomis transporto priemonėms statyti nuostatų (toliau vadinama – Nuostatai) ir Kauno miesto vietų, kuriose renkama ši rinkliava, sąrašo patvirtinimo“ (toliau vadinama – Sąrašas) Savanorių pr. buvo įtrauktas į Kauno miesto vietų, kuriose renkama vietinė rinkliava už naudojimąsi nustatytais vietomis transporto priemonėms statyti, sąrašą ir priskirtas „Žaliajai zonai“. Sprendimas įsigaliojo nuo birželio 1 dienos. Pagal Nuostatų 35.8, 35.9, 35.11 punktus, gyventojai gali įsigyti mėnesinį, ketvirčio ar metinį leidimą, kuriame gali būti nurodyta iki 2 transporto priemonių valstybinių numerių, statyti transporto priemones visose zonose, išskyrus ilgalaikio stovėjimo zonas. [...] Jūs turite galimybę statyti automobilį Gaižiūnų gatvėje įrengtose automobilių stovėjimo vietose, kurios nėra įtrauktos į Kauno miesto vietų, kuriose renkama rinkliava, sąrašą. Pažymėtina, kad įstaiga, įmonė, daugiabučių savininkų bendrija ar kitas juridinis ar fizinis asmuo gali kreiptis dėl kelio ženklo „Rezervuota stovėjimo vieta“ įrengimo.

Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2015-06-02 įsakymo Nr. A-1828 „Dėl kelio ženklo „Rezervuota stovėjimo vieta“ įrengimo, pašalinimo ir specialių leidimų statyti transporto priemones šio ženklo galiojimo zonoje išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 8 punktu nustatyta, kad Užsakovas, pageidaujantis rezervuoti transporto priemonių stovėjimo vietas savo valdomoje teritorijoje ir gavęs daugiabučio namo savininkų bendrijos narių (ne mažiau 50 proc.) pritarimą (jei prašymą teikia daugiabučio namo savininkų bendrija ar namo administratorius), gali kreiptis dėl kelio ženklo įrengimo į rinkliavą renkančią organizaciją (VšĮ „Automobilių stovėjimo aikštelės“, Puodžių g. 24).“

5.8. Pagal Nekilnojamojo turto registro Centrinio duomenų banko išrašą, statinys, Savanorių prospekte prie Namų („Daikto pagrindinė naudojimo paskirtis: Kelių (gatvių)), nuosavybės teise priklauso Kauno miesto savivaldybei.

6. *Vyriausybės atstovo Kauno apskrityje tarnyba* Seimo kontrolierių informavo:

„Pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją Vyriausybės atstovas prižiūri, ar savivaldybės laikosi Konstitucijos ir įstatymų, ar vykdo Vyriausybės sprendimus (123 straipsnis), o jo įgaliojimai nustatyti Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatyme Nr. VIII-730 (toliau – Įstatymas). Vadovaujantis Įstatymo 4 straipsnio 1 dalimi, Vyriausybės atstovas, prižiūrėdamas, ar savivaldybės laikosi Konstitucijos ir įstatymų, ar vykdo Vyriausybės sprendimus, tikrina, ar savivaldybės kolegialių ir nekolegialių administravimo subjektų teisės aktai neprieštarauja įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir kitiems su įstatymų įgyvendinimu susijusiems centrinių valstybinio administravimo subjektų priimtiems teisės aktams. [...] Vyriausybės atstovo Kauno apskrityje tarnyba tikrino 2017 m. balandžio 25 d. sprendimo Nr. T-208 „Dėl vietinės rinkliavos už naudojimąsi nustatytais Kauno miesto vietomis transporto priemonėms statyti nuostatų ir Kauno miesto vietų, kuriose renkama ši rinkliava, sąrašo patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai) projekto (2017-04-14 Nr. TR-280) teisėtumą. Tikrinimo metu prieštaravimų teisės aktų reikalavimams nustatyta nebuvo. Atkreiptinas dėmesys, kad minėti Nuostatai buvo pakeisti Kauno miesto savivaldybės tarybos 2017 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. T-808. Prieštaravimų teisės aktams taip pat nenustatyta.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

7. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai.

7.1. *Konstitucijos 121 straipsnyje* nustatyta: „[...] Savivaldybių tarybos turi teisę įstatymo numatytose ribose ir tvarka nustatyti vietines rinkliavas, savo biudžeto sąskaita savivaldybių tarybos gali numatyti mokesčių bei rinkliavų lengvatas.“

7.2. *Vietos savivaldos įstatyme* nustatyta:

7.2.1. *4 straipsnis* – „Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra: [...] 10) veiklos skaidrumo. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla turi būti aiški ir suprantama savivaldybės gyventojams, kurie tuo domisi, jiems sudaromos sąlygos gauti paaiškinimus, kas ir kodėl daroma; 11) viešumo ir reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę. Savivaldybės gyventojai ar jų atstovai turi teisę susipažinti su savivaldybės institucijų sprendimų projektais ir priimtais sprendimais, [...]“

7.2.2. *6 straipsnis* – viena iš savarankiškųjų savivaldybės funkcijų yra: „2) vietinių rinkliavų nustatymas.“

7.3. *Rinkliavų įstatyme* reglamentuojama:

7.3.1. *11 straipsnis* – „1. Savivaldybės taryba turi teisę savivaldybės teritorijoje nustatyti vietines rinkliavas tik už: [...] 6) naudojimąsi savivaldybių tarybų nustatytomis vietomis automobiliams statyti (išskyrus vietas automobiliams statyti prie valstybinės reikšmės kelių, 5–15 m pažymėtoje atkarpoje prie valstybės įstaigų, institucijų ir tarnybų, taip pat vietas, kurias nustato Vyriausybė, atsižvelgdama į saugumą, tarptautinį protokolą ar kitus viešuosius interesus užtikrinančius reikalavimus; taip pat išskyrus automobilių, pažymėtų neįgalių asmenų automobilių statymo kortele, statymą savivaldybių tarybų nustatytose nerezervuotose mokamose vietose automobiliams statyti ir Vadovybės apsaugos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos transporto priemonių, naudojamų saugomų asmenų ir (ar) saugomų objektų apsaugai, statymą); [...]“

7.3.2. *12 straipsnis* – „Savivaldybės taryba savo sprendimu tvirtina vietinės rinkliavos nuostatus, kuriuose nustato: 1) vietinės rinkliavos dydį; 2) vietinės rinkliavos mokėjimo tvarką; 3) vietinės rinkliavos lengvatas; 4) vietinės rinkliavos gražinimo atvejus; 5) delspinigių dydį, jų apskaičiavimo, mokėjimo tvarką ir atleidimo nuo delspinigių atvejus.“

7.4. *Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu* (toliau vadinama – Turto valdymo įstatymas) reglamentuota:

7.4.1. *8 straipsnis* – „1. Savivaldybių turtą valdo, naudoja ir juo disponuoja: 1) savivaldybių tarybos pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymą – įgyvendindamos turto savininko funkcijas; 2) savivaldybių institucijos, įmonės, įstaigos ir organizacijos – patikėjimo teise; kiti juridiniai asmenys – šio įstatymo 12 straipsnyje nustatytais atvejais pagal turto patikėjimo sutartį. 2. Subjektų, valdančių, naudojančių savivaldybių turtą ir disponuojančių juo, teises ir pareigas nustato įstatymai, savivaldybių tarybų sprendimai, šių subjektų įstatai (nuostatai) ir turto patikėjimo sutartis šio įstatymo 12 straipsnio 3 dalyje nustatytais atvejais.“

7.4.2. *9 straipsnis* – „Valstybės ir savivaldybių turtas turi būti valdomas, naudojamas ir juo disponuojama vadovaujantis šiais principais: 1) visuomeninės naudos – valstybės ir savivaldybių turtas turi būti valdomas, naudojamas ir disponuojama juo rūpestingai, siekiant užtikrinti visuomenės interesų tenkinimą; 2) efektyvumo – sprendimais, susijusiais su valstybės ir savivaldybių turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, turi būti siekiama maksimalios naudos visuomenei; 3) racionalumo – valstybės ir savivaldybių turtas turi būti tausojamas, nešvaistomas, racionaliai valdomas ir naudojamas; 4) viešosios teisės – sandoriai dėl valstybės ir savivaldybių turto turi būti sudaromi tik teisės aktų, reglamentuojančių disponavimą valstybės ir (ar) savivaldybių turtu, nustatytais atvejais ir būdais.“

7.4.3. *12 straipsnis* – „1. Savivaldybėms nuosavybės teise priklausančio turto savininko funkcijas, vadovaudamosi įstatymais, įgyvendina savivaldybių tarybos. 2. Kitos savivaldybių institucijos, savivaldybės įmonės, įstaigos ir organizacijos joms patikėjimo teise perduotą

savivaldybių turtą valdo, naudoja ir disponuoja juo pagal įstatymus savivaldybių tarybų sprendimuose nustatyta tvarka. 3. Kitiems juridiniams asmenims savivaldybių turtas patikėjimo teise gali būti perduodamas pagal turto patikėjimo sutartį savivaldybių funkcijoms įgyvendinti ir tik tais atvejais, kai šie juridiniai asmenys pagal įstatymus gali atlikti savivaldybių funkcijas. Sprendimą dėl turto perdavimo patikėjimo teise kitiems juridiniams asmenims priima savivaldybės taryba. Tokiame sprendime turi būti nurodyta savivaldybės institucija ar įstaiga, įgaliota sudaryti turto patikėjimo sutartį, ir juridinis asmuo, pagal įstatymus galintis atlikti savivaldybių funkcijas. Kiti juridiniai asmenys, kuriems savivaldybės turtas perduotas pagal turto patikėjimo sutartį, negali šio turto perduoti nuosavybės teise kitiems asmenims, jo įkeisti ar kitaip suvaržyti daiktines teises į jį, juo garantuoti, laiduoti ar kitu būdu juo užtikrinti savo ir kitų asmenų prievolių įvykdymą, jo išnuomoti, suteikti panaudos pagrindais ar perduoti jį kitiems asmenims naudotis kitu būdu. Šis turtas gali būti naudojamas tik savivaldybių funkcijoms įgyvendinti. Turto patikėjimo sutartyje gali būti nustatyta ir kitų apribojimų. Savivaldybės institucija ar įstaiga, sudariusi turto patikėjimo sutartį, privalo prižiūrėti, kad turto patikėjimo sutartis būtų tinkamai vykdoma. Turto patikėjimo sutartis pasibaigia Civilinio kodekso nustatytais atvejais. Sutartį sudariusi savivaldybės institucija ar įstaiga privalo atsisakyti patikėjimo sutarties vadovaudamasi Civilinio kodekso 6.967 straipsnio 1 dalies 5 punktu, jeigu juridinis asmuo (patikėtinis) nebegali (ar atsisako) įgyvendinti savivaldybių funkcijų, kurioms įgyvendinti pagal turto patikėjimo sutartį buvo perduotas savivaldybės turtas. Pasibaigus turto patikėjimo sutarčiai, turtą patikėjimo teise valdo, naudoja ir disponuoja juo sutartį pasirašiusi savivaldybės institucija ar įstaiga, jeigu savivaldybės taryba nenustato kitaip. 4. Patikėjimo teisė į perduodamą savivaldybės turtą atsiranda nuo turto perdavimo patikėjimo teisės subjektui (patikėtinui) ir turto perdavimo–priėmimo akto pasirašymo.“

7.5. *Vyriausybės 2015-08-26 nutarimu Nr. 93 patvirtintose Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse* (toliau vadinama – Prašymų nagrinėjimo taisyklės) nustatyta (redakcija, galiojusi iki 2017-11-23):

7.5.1. „4. Taisyklėse vartojamos sąvokos: 4.1. *Asmens prašymo nagrinėjimas* – institucijos veikla, apimanti asmens prašymo priėmimą, įregistravimą, esmės nustatymą ir atsakymo asmeniui parengimą. 4.2. *Atsakymas* – atsižvelgiant į prašymo turinį, žodžiu ar raštu asmeniui teisės aktų nustatyta tvarka suteikiama administracinė paslauga, įteikiama prašomo administracinio akto kopija, nuorašas ar išrašas, išdėstoma institucijos nuomonė apie asmens kritiką, pasiūlymus ar pageidavimus. [...]“

7.5.2. „8. Asmenų prašymai nagrinėjami pagal institucijos kompetenciją. [...]“

7.5.3. „47. Atsakymai parengiami atsižvelgiant į prašymo turinį: [...] 47.2. *į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 47.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – įsakymą, potvarkį ar nustatyta tvarka kitą nustatytos formos dokumentą, kuriame išreikšta institucijos valia, – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 47.4. į kreipimąsi, kuriame išdėstoma asmens nuostata tam tikru klausimu, pranešama apie institucijos veiklos pagerėjimą ar trūkumus ir pateikiami pasiūlymai, kaip juos ištaisyti, atkreipiamas dėmesys į tam tikrą padėtį, pranešama apie valstybės tarnautojų piktnaudžiavimą ar neteisėtus veiksmus, nesusijusius su konkrečiu asmens teisėtum ir teisių pažeidimu, ar kitokį asmens kreipimąsi atsakoma laisva forma.“*

7.5.4. 50. Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame, vadovaujantis Taisyklių 12, 38, 39–42 punktais, pranešime apie asmens prašymo nenagrinėjimo priežastis nurodoma tiksliai atsakymo apskundimo tvarka ir institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimas (-ai) ir adresas (-ai), taip pat terminas (-ai), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas. [...]“

7.6. *Aplinkos ministro 2011 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. D1-933 patvirtintame statybos techniniame reglamente STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai“* (toliau vadinama –

STR 2.06.04:2014) nustatyta: „[...] Reglamente vartojamos sąvokos: [...] 6.3. gatvės elementai – inžinerinio tiesinio (gatvės) sudėtinės dalys urbanizuotos teritorijos ribose: važiuojamoji dalis, sankryžos, gatvių statiniai, pėsčiųjų ir dviračių takai (šaligatviai), įvairios paskirties skiriamosios juostos, techninės eismo reguliavimo, stebėjimo ir informacinės priemonės, viešojo transporto stotelės ir galiniai punktai, **automobilių stovėjimo vietas**, techninės priemonės nuo taršos ir triukšmo, želdiniai, apšvietimo inžineriniai tinklai ir įrenginiai, lietaus vandens surinkimo ir nuvedimo inžineriniai tinklai ir įrenginiai, drenažo tinklai ir įrenginiai gatvių raudonųjų linijų juostoje; [...]“

7.7. *Aplinkos ministro 2016 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. D1-713 patvirtintame statybos techniniame reglamente STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“* (toliau vadinama – STR 1.01.03:2017) nustatyta: „8. Susisiekimo komunikacijos pagal paskirtį skirstomos į pogrupius [3.26]: 8.2. **gatvės** – keliai ar jų ruožai, esantys miesto ar kaimo gyvenamosios vietovės teritorijoje, paprastai turintys pavadinimą; [...]“

7.8. *Kauno miesto savivaldybės tarybos 2008-12-05 sprendimu Nr. T-594 patvirtintame Kauno miesto susisiekimo komunikacijų išplėtimo ir įrengimo, kai šiuos darbus savo lėšomis atlieka fiziniai ir juridiniai asmenys, tvarkos apraše* (toliau vadinama – Tvarkos aprašas, negalioja nuo 2016-12-29) buvo reglamentuota:

„Šis aprašas reglamentuoja valstybinėje žemėje esančių susisiekimo komunikacijų išplėtimo ir naujų komunikacijų įrengimo darbų, kai šiuos darbus atlieka fiziniai ir juridiniai asmenys savo lėšomis, organizavimo ir jų atlikimo, taip pat minėtų komunikacijų perdavimo Kauno miesto savivaldybės nuosavybės tvarką. [...] 5. Fiziniai ar juridiniai asmenys, norintys savo lėšomis atlikti susisiekimo komunikacijų išplėtimo ar įrengimo darbus, pateikia Savivaldybei prašymą sudaryti Sutartį. [...]“

7.9. *Kauno miesto savivaldybės tarybos 2016-11-29 sprendimu Nr. T-618 patvirtintame Kauno miesto susisiekimo komunikacijų ir kitų statinių išplėtimo ir (ar) įrengimo, kai šiuos darbus savo lėšomis atlieka fiziniai ir juridiniai asmenys, tvarkos apraše* (toliau vadinama – Aprašas) reglamentuojama:

„Šis aprašas reglamentuoja valstybinėje ar Kauno miesto savivaldybės (toliau – Savivaldybė) žemėje esančių susisiekimo komunikacijų ir kitų statinių išplėtimo ir (ar) naujų įrengimo darbų (toliau – Įrengimo darbai), kai šiuos darbus fiziniai ir juridiniai asmenys atlieka savo lėšomis, organizavimo ir jų atlikimo, taip pat minėtų statinių perdavimo Savivaldybės nuosavybės tvarką. Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, statybos techniniuose reglamentuose ir kituose teisės aktuose apibrėžtas sąvokas. 3. Jei fizinis ar juridinis asmuo (toliau – Statytojas) ketina atlikti Įrengimo darbus, sudaroma statinių savininko (Savivaldybės) ir Statytojo sutartis (toliau – Sutartis). Sutartyje nurodoma Įrengimo darbų finansavimo ir naudojimo tvarka ir nuosavybės teisės užbaigus statybą. Sutartis privalo būti pridėta prie statinio projekto, pateikiamo su kitais dokumentais statybą leidžiantiems dokumentams gauti. Sutartį sudaro ir jos formą tvirtina Savivaldybės administracijos direktorius. Fiziniai ar juridiniai asmenys, norintys savo lėšomis atlikti Įrengimo darbus, pateikia Savivaldybei prašymą sudaryti Sutartį. Prašyme turi būti nurodyta, kuo Įrengimo darbai prisidės prie miesto įvaizdžio gerinimo ir miestiečių gerovės kūrimo. [...]7. Savivaldybės administracijos direktorius ar jo įgaliotas asmuo išnagrinėja prašymą kartu su juo pateikta medžiaga ir, atsižvelgdamas į eismo saugumą, įvertinęs Įrengimo darbų naudą miesto įvaizdžiui, miestiečių gerovei, viešajam interesui ir kitas reikšmingas aplinkybes, priima sprendimą dėl Sutarties sudarymo ir informuoja pareiškėją apie Sutarties pasirašymo vietą ir laiką. Jei prašymas netenkinamas, pareiškėjui pateikiamas motyvuotas atsisakymas sudaryti Sutartį. [...] 8. Sudarius Sutartį Statytojas Įrengimo darbus privalo atlikti vadovaudamasis Lietuvos Respublikos įstatymais, kitais teisės aktais ir laikydamasis Sutarties įsipareigojimų. 9. Užbaigus Įrengimo darbus, Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka pripažinus statinį tinkamu naudoti ir atlikus jo kadastrinius matavimus, Statytojas perduoda Savivaldybei Įrengimo darbų projektinę dokumentaciją, kadastrinius matavimus, statybos užbaigimo dokumentus ir kitą su statiniu susijusią dokumentaciją, reikalingą daikto teisei

registracijai atlikti ir toliau jam naudoti. 10. Priėmus Įrengimo darbus, Savivaldybės administracijos padalinys, atsakingas už Savivaldybės valdomų statinių kadastrinių matavimų atlikimą, naujų kadastro objektų šiuose statiniuose formavimą, statinių teisinį registravimą Savivaldybės vardu, organizuoja jo įregistravimą Nekilnojamojo turto registre Savivaldybės nuosavybės teise. 11. Fizinį ar juridinių asmenų lėšos, investuotos į Įrengimo darbus, nėra atlyginamos.“

7.10. *Kauno miesto savivaldybės tarybos 2017-04-25 sprendimu Nr. T-208 (toliau vadinama – Sprendimas) patvirtintuose Vietinės rinkliavos už naudojimąsi nustatytais Kauno miesto vietomis transporto priemonėms statyti nuostatuose (Nuostatai; redakcija galiojanti nuo 2017-12-19; Tarybos sprendimas Nr. T-808) reglamentuojama:*

„1. Vietinė rinkliava už transporto priemonių stovėjimą Kauno mieste (toliau – vietinė rinkliava, rinkliava) yra Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymo pagrindu Kauno miesto savivaldybės tarybos nustatyta privaloma įmoka fiziniams ir juridiniams asmenims (toliau – transporto priemonių valdytojai) už teisę naudotis nustatytais Kauno miesto vietomis transporto priemonėms statyti. 2. Šios rinkliavos tikslas – reguliuojant transporto priemonių srautus pagerinti eismo sąlygas, gyvenimo ir darbo kokybę, socialines ir ekonomines sąlygas, ekologinę būklę miesto teritorijose, kuriose yra intensyvus transporto priemonių eismas. 3. Nustatytų mokamų transporto priemonių stovėjimo vietų įrengimą, priežiūrą ir eksploatavimą, rinkliavos surinkimą ir jos mokėjimo kontrolę organizuoja įstatymų nustatyta tvarka paskirtas juridinis asmuo (toliau – rinkliavą renkanti įstaiga). 4. Rinkliava renkama Kauno miesto savivaldybės tarybos nustatytose miesto vietose, suskirstytose į zonas: oranžinėje zonoje rinkliava renkama visomis dienomis nuo 8 iki 24 valandos; geltonojoje zonoje rinkliava renkama darbo dienomis nuo 8 iki 18 valandos; raudonojoje zonoje rinkliava renkama darbo dienomis nuo 8 iki 18 valandos; mėlynojoje zonoje rinkliava renkama darbo dienomis nuo 8 iki 18 valandos; žaliojoje zonoje rinkliava renkama darbo dienomis nuo 8 iki 18 valandos; baltojoje zonoje rinkliava renkama tik kelio ženklu „Rezervuota stovėjimo vieta“ įrengtose automobilių stovėjimo vietose; ilgalaikio stovėjimo zonoje rinkliava renkama visomis dienomis visą parą; riboto stovėjimo laiko zonoje rinkliava renkama visomis dienomis visą parą, tačiau pastačius transporto priemonę pirmas tris valandas rinkliava netaikoma. Rinkliava nerenkama vietose, esančiose nuosavybės teise priklausančiuose, nuomojamuose ar kitais pagrindais valdomuose žemės sklypuose (išskyrus Kauno miesto savivaldybei nuosavybės teise priklausančius ar kitais pagrindais valdomus žemės sklypus), taip pat vietose, esančiose gyvenamosios paskirties žemės sklypuose, kurie suformuoti pagal patvirtintus teritorijų planavimo dokumentus ir įregistruoti Nekilnojamojo turto registre. Rinkliava oranžinėje, geltonojoje, raudonojoje, mėlynojoje ir žaliojoje zonose nerenkama valstybinių švenčių ir šventės „Kauno miesto diena“ metu. Atskiru Kauno miesto savivaldybės tarybos sprendimu gali būti nustatytos kitos datos, kuomet rinkliava nerenkama. 8. **Rinkliava netaikoma:** [...] 8.2. 531 kelio ženklu pažymėtose stovėjimo vietose, kai jis įrengtas užsakovo valdomoje, naudojamoje, disponuojamoje teritorijoje; [...] 8.12. atskiru Kauno miesto savivaldybės sprendimu atleistiems nuo rinkliavos mokėjimo transporto priemonių valdytojams, naudojantiems transporto priemonės veikai, kuri atitinka vietinės rinkliavos tikslus, skatina darnų judrumą mieste ar kitais būdais prisideda prie miesto gerovės, taip pat plėtoja trūkstančių paslaugų tinklą, susijusių su miesto infrastruktūra ar miesto vardo garsinimu (Savivaldybės taryba priima sprendimą atsižvelgusi į transporto priemonių valdytojų prašymus ir įvertinusi naudą miestui iš jų teikiamos veiklos).“

7.11. *Kauno miesto savivaldybės tarybos 2017-04-25 sprendimu Nr. T-208 patvirtintame Kauno miesto vietų, kuriose renkama vietinė rinkliava už naudojimąsi nustatytais vietomis transporto priemonėms statyti, sąraše (toliau vadinama – Sąrašas, redakcija galiojanti nuo 2017-2017-12-19) reglamentuojama:*

„V. Žalioji zona. [...]. Savanorių pr. (visas prospektas ir aikštelės prie pastatų Nr. 74A, 111, 172, 225, 278, 280, 379, 435, 435A [...], aikštelė Savanorių pr. (prieš pastatą Nr. 321C). VII. Baltoji zona. Gatvės ir aikštelės, kurios neįtrauktos į oranžinę, geltonąją, raudonąją, mėlynąją, žaliąją ir ilgalaikio stovėjimo zonas, kuriose įrengtos automobilių stovėjimo vietos, pažymėtos 531 kelio ženklu „Rezervuota stovėjimo vieta“.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

8. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimai:

8.1. **2011-06-23** – „[...] Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinio teisinės valstybės principo negalima aiškinti kaip įtvirtinto tik Konstitucijos preambulėje; neatsiejami konstitucinio teisinės valstybės principo elementai yra *teisėtų lūkesčių apsauga, teisinis tikrumas* ir *teisinis saugumas*; konstitucinis proporcingumo principas yra vienas iš konstitucinio teisinės valstybės principo elementų. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs ir tai, kad Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintas asmenų lygiateisiškumo principas (*inter alia* Konstitucinio Teismo 2005 m. rugpjūčio 23 d., 2010 m. gegužės 28 d., 2010 m. lapkričio 9 d. nutarimai). [...]“;

8.2. **2002-12-24** – „Pagal Konstituciją vietos savivalda – tai įstatymo numatytų valstybės teritorijos administracinių vienetų bendruomenių [...], kurias sudaro šių vienetų nuolatiniai gyventojai [...], savitvarka ir savaveiksmiškumas pagal Konstitucijos ir įstatymų apibrėžtą kompetenciją [...]. Konstitucijoje vietos savivalda įtvirtinta kaip savaveiksmiškumo pagrindais veikianti vietinė viešojo administravimo sistema, kuri tiesiogiai nėra pavaldi valstybės valdžios institucijoms [...]. [...]“

„[...] pabrėžtina, kad ir tos funkcijos, kurios priklauso išimtinai savivaldybėms, yra reglamentuojamos įstatymais. Nė viena iš šių funkcijų nereiškia, kad savivaldybės atitinkamoje srityje yra absoliučiai savarankiškos. [...]“;

8.3. **2004-12-13** – „Konstitucijos 120 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad savivaldybės pagal Konstitucijos ir įstatymų apibrėžtą kompetenciją veikia laisvai ir savarankiškai. Savivaldybių savarankiškumas ir veiklos laisvė pagal Konstitucijos bei įstatymų apibrėžtą kompetenciją – konstituciniai principai (Konstitucinio Teismo 2002-12-24 nutarimas). Konstitucijos nuostata, kad savivaldybės pagal Konstitucijos bei įstatymų apibrėžtą kompetenciją veikia laisvai ir savarankiškai, vertintina kaip šių vietos bendruomenių dalyvavimo valdant šias teritorijas garantija (Konstitucinio Teismo 2001-06-28, 2002-12-24 nutarimai). Kartu pažymėtina, jog Konstitucijos 120 straipsnio 2 dalies nuostatos, kad savivaldybės veikia laisvai ir savarankiškai, negalima atsieti nuo toje pačioje dalyje įtvirtintos nuostatos, kad *savivaldybių veikimo laisvė ir savarankiškumas yra saistomi Konstitucijoje bei įstatymuose apibrėžtos jų kompetencijos* (Konstitucinio Teismo 2000-06-13, 2002-12-24 nutarimai).

Pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuriuo būtų paneigiama galimybė savivaldybėms įgyvendinti savo kompetenciją, tiesiogiai įtvirtintą Konstitucijoje. Jeigu Konstitucijoje *ar įstatymuose tam tikros funkcijos yra priskirtos savivaldybėms, tai savivaldybės ir vykdo šias funkcijas ta apimtimi, kuria šios yra joms priskirtos*. [...] Tačiau pabrėžtina, kad ir tos funkcijos, kurios priklauso išimtinai savivaldybėms, yra reglamentuojamos įstatymais. Nė viena iš šių funkcijų nereiškia, kad savivaldybės atitinkamoje srityje yra absoliučiai savarankiškos (Konstitucinio Teismo 2002-12-24 nutarimas)“;

8.4. **2008-10-30** – „[...] valstybės institucijos, priimdamos sprendimus [...], privalo laikytis Konstitucijos normų ir principų ir jokiais aplinkybėmis negali veikti *ultra vires*, t. y. viršydamos savo įgaliojimus. Valstybės institucijų ar pareigūnų veikimas *ultra vires* negali būti be išlygų tapatinamas su pačios valstybės veikimu. [...]“

9. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (arba toliau vadinama – LVAT) formuojama praktika:

9.1. **2012-03-01 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-1605/2012**) – „[...] Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999-05-11, 2004-12-13 nutarimai, 2004-11-05 išvada). **Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms** (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005-05-31 nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁰-655/2005). VAĮ [Viešojo administravimo įstatymas] 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos

Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskųsti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat **teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą**; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. VAĮ 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujami įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei **gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.)**“;

9.2. 2013-03-05 nutartis administracinėje byloje Nr. A556-439/2013 – „**Priimant sprendimą dėl konkretaus prašymo (ar kitokio pobūdžio kreipimosi, nepriklausomai nuo tokio dokumento formos) turi būti veikiama paisant pagrindiniame šalies įstatyme – Konstitucijoje įtvirtinto, atkartojamo ir VAĮ, principo, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms**“;

9.3. 2010-12-06 nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-1135/2010 – „Viešojo administravimo subjektas individualų administracinį aktą turi pagrįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis (VAĮ 8 str. 1 d.). [...] **konstitucinis valstybės įstaigų paskirties tarnauti žmonėms principas (Konstitucijos 5 str. 3 d.) suponuoja jų pareigą užtikrinti palankiausių žmogaus teisių įgyvendinimo režimą ir ginti bei saugoti šias teises, pačioms jų nepažeisti**. Ši konstitucinė nuostata perkelta į VAĮ. Spręsdamas įstatymo leidėjo pavestus uždavinius viešojo administravimo subjektas turi veikti taip, kad tie uždaviniai būtų įgyvendinti laiku, laikantis efektyvumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia ir kitų viešojo administravimo principų.“

Tyrimo išvados

10. Atsižvelgiant į tyrimo metu analizuotą informaciją, teisinį reglamentavimą ir teismų praktiką, konstatuotina:

10.1. vadovaujantis Konstitucija, savivaldybių tarybos turi teisę įstatymo numatytose ribose ir tvarka nustatyti vietines rinkliavas, savo biudžeto sąskaita numatyti mokesčių bei rinkliavų lengvatas (pažymos 7.1 punktas). Pagal Vietos savivaldos įstatymą, vietinių rinkliavų nustatymas yra viena iš savarankiškųjų savivaldybės funkcijų (pažymos 7.2.1 papunktis).

Vadovaujantis Rinkliavų įstatymu bei atsižvelgiant į teismų praktiką, Savivaldybės taryba turi teisę Savivaldybės teritorijoje nustatyti vietinę rinkliavą už naudojimąsi gyvenamųjų vietovių viešąja infrastruktūra, tvirtinti rinkliavos nuostatus, nustatyti rinkliavos mokėtojus bei lengvatas;

10.2. remiantis VAĮ bei LVAT formuojama praktika, viešajame administravime yra labai svarbu užtikrinti asmenų **teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų nagrinėjimą, priimant sprendimą dėl konkretaus prašymo veikti paisant pagrindiniame šalies įstatyme – Konstitucijoje – įtvirtinto, atkartojamo ir VAĮ, principo, kad „valdžios įstaigos tarnauja žmonėms“**, **į prašymą ar skundą atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodant visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis buvo remtasi vertinant prašymo ar skundo turinį**;

10.3. **pažymėtina, kad Seimo kontrolieriai nesprenžia ginčų dėl teisės**. Seimo kontrolieriaus kompetencijai priskirta tirti skundus dėl pareigūnų biurokratizmo ir piktnaudžiavimo (Konstitucijos 73 straipsnis). Vadovaudamiesi Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio nuostatomis, Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje;

10.4. nagrinėjamu atveju:

10.4.1. Pareiškėjas nurodo, kad Name jam nuosavybės teise priklauso dvi komercinės paskirties patalpos, prieš 12 metų savo lėšomis (Savivaldybės Komunalinio ūkio skyriuje suderinęs planą) įrengė 13 vietos automobilių stovėjimo aikštelę. Pareiškėjas skundžiasi, kad, Savivaldybės tarybai patvirtinus Nuostatus ir Sąrašą, kuriais vadovaujantis Savanorių prospekte už transporto priemonės stovėjimą renkama rinkliava (pažymos 7.10, 7.11 punktai), dabar už stovėjimą jo įrengtoje automobilių stovėjimo aikštelėje jis turi mokėti, nes nėra numatyta jokių lengvatų;

10.4.2. vietinė rinkliava už transporto priemonių stovėjimą nustatyta Savivaldybės tarybos Sprendimu (pažymos 7.10, 7.11 punktai). Vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio 2 dalies nuostatomis, Seimo kontrolieriai netiria savivaldybių tarybų (kaip kolegialių institucijų) veiklos, taigi vertinti Sprendimo pagrįstumą ir teisėtumą Seimo kontrolieriaus kompetencijai nepriskirta. Pažymėtina, kad Vyriausybės atstovo Kauno apskrityje tarnyba tikrino Sprendimo projekto teisėtumą, tikrinimo metu prieštaravimų teisės aktų reikalavimams nenustatė (pažymos 6 punktas);

10.4.3. Savivaldybė išnagrinėjo Pareiškėjo elektroniniu paštu pateiktą prašymą (pažymos 5.7 punktas), pateikė jam atsakymą: išaiškino Sprendimo nuostatas, nurodė, kuriose vietose Pareiškėjas gali statyti automobilių nemokėdamas už stovėjimą, paaiškino kelio ženkle „Rezervuota stovėjimo vieta“ išdavimo tvarką; tačiau atsakymas nelaikytinas tinkamu, nes:

1) Pareiškėjas prašė apsvastyti ir suteikti leidimą nemokamai naudotis dviem iš 13-os jo lėšomis įrengtų stovėjimo vietų (pažymos 5.7 punktas). Pagal pateikto atsakymo turinį darytina išvada, kad toks prašymas nebuvo svarstomas, apsiribota tik Sprendimo nuostatų išaiškinimu. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad, vadovaujantis Prašymų nagrinėjimo taisyklių nuostatomis (pažymos 7.5 punktas), asmenų prašymai nagrinėjami pagal institucijos kompetenciją, atsakymai parengiami atsižvelgiant į prašymo turinį;

2) Pareiškėjas prašyme (jis adresuotas Merui) nurodo, kad „laukia priėmimo nuo liepos mėn.“. Atsakyme į šią pastabą neatsakyta, nepateikta informacija, ar Pareiškėjas užrašytas į priėmimą pas Merą ar ne. Pažymėtina, kad atsakymai turi būti parengti atsižvelgiant į prašymo turinį (pažymos 7.5.3 punktas; Prašymų nagrinėjimo taisyklės).

Vadovaujantis 2011-03-30 Mero potvarkiu Nr. M-73 (redakcija, galiojanti nuo 2013-02-22), patvirtintu Asmenų priėmimo pas Kauno miesto savivaldybės merą ir mero pavaduotojus organizavimo tvarkos aprašu, gautas prašymas registruojamas **ir per 3 darbo dienas asmuo informuojamas apie priėmimo datą ir laiką arba apie atsisakymo priimti priežastis, nurodant tokio sprendimo apskundimo tvarką;**

3) Pareiškėjas prašė priimti sprendimą – leisti nemokamai naudotis 2-iem automobilių stovėjimo vietomis prie Namo. Toks sprendimas nepriimtas, o Pareiškėjui neišaiškinta atsakymo apskundimo tvarka. Vadovaujantis Prašymų nagrinėjimo taisyklių nuostatomis, atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, nurodoma tiksliai atsakymo apskundimo tvarka (pažymos 7.5.4 punktas);

10.4.4. nustatyta:

1) miesto gatvė – Savanorių prospektas (su visais gatvės elementais – automobilių stovėjimo vietomis; pažymos 7.6 punktas), pagal Centrinio duomenų banko duomenis (pažymos 5.8 punktas), nuosavybės teise priklauso Savivaldybei, tai yra Savivaldybės turtas. Savivaldybių turtas, vadovaujantis Turto valdymo įstatymo nuostatomis (pažymos 7.4 punktas), turi būti valdomas visuomenės naudos principu, kuris reiškia, kad savivaldybių turtas turi būti valdomas, naudojamas ir disponuojamas siekiant užtikrinti visuomenės interesų tenkinimą.

Pareiškėjas, kaip teigia, prie Namo automobilių stovėjimo vietos savo lėšomis įrengė prieš 12 metų, prieš tai suderinęs projektą (2004 metais) ir gavęs, kaip teigia, leidimus (Seimo kontrolieriui nei Savivaldybė, nei Pareiškėjas nepateikė konkretaus dokumento – Leidimo įsirengti automobilių stovėjimo vietas). Pažymėtina, kad Nekilnojamojo turto registre nėra įregistruota: minimos automobilių stovėjimo vietos kaip automobilių transporto stovėjimo aikštelė bei

perleidimo teisės Pareiškėjui naudotis tomis vietomis;

2) Savivaldybės taryba 2008 metais patvirtino Tvarkos aprašą (pažymos 7.8 punktą), pagal kurį susisiekimo komunikacijų (gatvių su gatvių elementais; pažymos 7.6, 7.7 punktai) išplėtimo ir naujų komunikacijų įrengimo darbus, kai šiuos darbus atlieka fiziniai asmenys savo lėšomis, tvarką. Pagal Tvarkos aprašą, fiziniai asmenys, norintys tokius darbus atlikti, turi pateikti prašymą Savivaldybei sudaryti sutartį, užbaigus susisiekimo komunikacijų įrengimo darbus, su Savivaldybe pasirašomas susisiekimo komunikacijų perdavimo ir priėmimo aktas, susisiekimo komunikacijos Nekilnojamojo turto registre įregistruojamos savivaldybės nuosavybės teise. Pažymėtina, kad Savivaldybės taryba 2016 metais patvirtino naują Aprašą (pažymos 7.9 punktą), kuriame nustatytos tvarka, sąlygos, kai fiziniai asmenys savo lėšomis nori atlikti susisiekimo komunikacijų įrengimo darbus.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad nei Tvarkos apraše, nei Apraše nėra aptarta (nustatyta) fizinių asmenų, kurie iki šių teisės aktų įsigaliojimo savo lėšomis atliko susisiekimo komunikacijų įrengimo darbus (kaip, pvz., Pareiškėjas savo lėšomis įrengė 13 transporto priemonių stovėjimo vietų), teisės, pareigos, nuosavybės teisės ir kt. klausimai.

Pažymėtina, kad, vadovaujantis Turto valdymo įstatymo nuostatomis, savivaldybėms nuosavybės teise priklausančio turto savininko funkcijas įgyvendina savivaldybių tarybos. Kitos savivaldybių institucijos, savivaldybių įmonės, įstaigos valdo, naudoja disponuoja tik patikėjimo teise perduotą savivaldybių turtą savivaldybių tarybų sprendimuose nustatyta tvarka.

Taigi, pagrįstai kyla klausimas, kaip Savivaldybė apskaito savo turtą, t. y. ar apskritai žino, kiek Savanorių prospekte yra transporto stovėjimo aikštelių, prie daugiabučių namų įrengtų automobilių stovėjimo vietų, kieno lėšomis ir kada jos įrengtos, kiek planuojama surinkti vietinės rinkliavos ir t. t.

Taigi, pagrįsti ir Pareiškėjo keliami klausimai (jeigu tai nėra reglamentuota), kuo vadovaujantis, kaip teigia Pareiškėjas, kažkas „nurovė ir numetė mūsų ženklą, ant mūsų įbetonuoto stulpo užmovė savo ženklą, pastatė automata, net nepasidomėję, kas įrengė stovėjimui skirtą plotą“. Atkreiptinas dėmesys, Savivaldybė Pareiškėjui neatsakė į šiuos klausimus, netgi nesvarstė jo siūlymų, netgi, kaip nustatyta tyrimo metu, nebandė su juo kalbėtis (aiškintis) (neužregistravo į priėmimą).

Vienas iš teisinės valstybės principų yra teisėtų lūkesčių apsaugos principas. Nagrinėjamu atveju, Savivaldybė šį principą pažeidė: nustatė rinkliavą už automobilių statymą tose vietose, kurias, Savivaldybės leidimu (nenustačius naudojimosi termino), savo lėšomis įrengė Pareiškėjas.

Vienas iš vietos savivaldos principų yra bendruomenės ir atskirų savivaldybės gyventojų interesų derinimo principas, kuris reiškia, jog Savivaldybės institucijų priimti sprendimai bendruomenės interesais neturi pažeisti įstatymų garantuotų atskirų gyventojų teisių. Nagrinėjamu atveju, darytina išvada, kad šis principas buvo pažeistas.

10.4.5. pažymėtina ir tai, kad Savivaldybė Seimo kontrolieriui taip ir nepaaiškino, kuo vadovaujantis, kieno sprendimu Pareiškėjui (2004–2006 metais) buvo leista savo lėšomis prie Namų įrengti stovėjimo vietas automobiliams. Paaiškinime pateikti teiginiai, kad „projektų ar schemų derinimo dokumentai nėra saugomi Miesto tvarkymo skyriuje“, „prieš 12 metų sutarčių nebuvo“, nėra argumentai. Ir apskritai kyla klausimas, ar bandyta ieškoti tų dokumentų bei aiškintis leidimų įrengti stovėjimo vietas automobiliams sąlygas.

Vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio nuostatomis, pareigūnai privalo Seimo kontrolierių reikalavimu nedelsdami pateikti jiems informaciją, dokumentus ir kitą medžiagą, būtinus jų funkcijoms atlikti.

11. Apibendrinus pateiktas išvadas, konstatuotina, kad:

11.1. Savivaldybė netinkamai, pažeidžiant galiojančių teisės aktų nuostatas, išnagrinėjo Pareiškėjo prašymą (galimai neužregistravo į priėmimą pas Merą, nesvarstė jo prašymo / siūlymo dėl 2-iejų automobilių stovėjimo vietų, neišaiškino apskundimo tvarkos). Pažymėtina, kad Savivaldybės gyventojai ar jų atstovai turi teisę susipažinti su savivaldybės institucijų sprendimų

projektais ir priimtais sprendimais, gauti viešus ir motyvuotus atsakymus į pareikštą nuomonę apie savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų ar atskirų valstybės tarnautojų darbą. Taigi, pažeistas vienas iš vietos savivaldos principų – reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę principas.

11.2. Seimo kontrolieriui pateikė neišsamią informaciją,

11.3. Savivaldybėje galimai netinkamai valdomas Savivaldybei nuosavybės teise priklausantis turtas – susisiekimo komunikacijos.

Taigi, Pareiškėjo skundas pripažintinas pagrįstu.

12. Atkreiptinas Pareiškėjo dėmesys į tai, kad:

12.1. manydamas, kad Sprendime įtvirtintas teisinis reglamentavimas pažeidžia jo teises ir teisėtus interesus, Pareiškėjas turi teisę dėl viešojo administravimo subjektų priimtų teisės aktų ir veiksmų teisėtumo, taip pat šių subjektų atsisakymo atlikti jų kompetencijai priskirtus veiksmus teisėtumo ir pagrįstumo ar vilkinimo atlikti tokius veiksmus kreiptis į teismą;

12.2. administraciniai teismai sprendžia ginčus dėl teisės viešojo administravimo srityje, taip pat bylas dėl valstybinio administravimo subjektų priimtų administracinių aktų pagrįstumo ir teisėtumo.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

13. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X skundą dėl Kauno miesto savivaldybės pareigūnų veiksmų (neveikimo) pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

14. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 8, 14, 17 punktu, Seimo kontrolierius:

14.1. **Kauno miesto merui** rekomenduoja atkreipti dėmesį į pažymos išvadas ir:

14.1.1. spręsti klausimą dėl *Kauno miesto savivaldybės tarybos 2016-11-29 sprendimu Nr. T-618 patvirtinto Kauno miesto susisiekimo komunikacijų ir kitų statinių išplėtimo ir (ar) įrengimo, kai šiuos darbus savo lėšomis atlieka fiziniai ir juridiniai asmenys, tvarkos aprašo nuostatų tikslinimo, numatant (apibrėžiant) fizinių asmenų, kurie iki Sprendimo įsigaliojimo savo lėšomis atliko susisiekimo komunikacijų įrengimo darbus (kaip, pvz., Pareiškėjas savo lėšomis įrengė 13 transporto priemonių stovėjimo vietų), teises, pareigas, lengvatas;*

14.1.2. pavesti išsiaiškinti, ar tinkamai valdomas, naudojamas ir disponuojamas Savivaldybės turtas – susisiekimo komunikacijos – Savanorių prospekte; kada ir kiek transporto stovėjimo aikštelių, vietų automobiliams statyti įrengta fizinių asmenų lėšomis; ar su jais sudarytos sutartys, jeigu nesudarytos, kodėl; ar minimi statiniai (transporto priemonių stovėjimo aikštelės, vietos) įregistruoti Nekilnojamojo turto registre; jeigu neįregistruoti, kodėl, nurodyti motyvuotas priežastis;

14.2. **Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriui** rekomenduoja atkreipti dėmesį į pažymos išvadas ir:

14.2.1. tinkamai išnagrinėti (apsvarstyti ir priimti sprendimą) Pareiškėjo prašymą dėl lengvatos taikymo, t. y., 2-iejų vietų automobiliams statyti neapmokestinimo, ir pateikti motyvuotą, atitinkantį teisės aktų reikalavimus, atsakymą;

14.2.2. motyvuotai informuoti, dėl kokių priežasčių Pareiškėjas nebuvo užregistruotas į priėmimą pas Merą; ar apie tai jis buvo informuotas, kada; jeigu nebuvo informuotas, kodėl, nurodyti motyvuotas priežastis; jeigu Pareiškėjas pageidautų užsirašyti į priėmimą pas Merą, spręsti

šį klausimą teisės aktų nustatyta tvarka;

14.3. imtis priemonių, kad administraciniai sprendimai būtų priimami vadovaujantis teisinės valstybės principu „valdžios įstaigos tarnauja žmonėms“.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., **ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierius

Raimondas Šukys